

Alojz Ihan

SEDEM PESMI

IZGUBLJENI SIN

Oprosti, a v hišo se ne bom vračal po isti poti,
kot sem odšel, in prišel bom drugačen,
še moj stari pes ne bo prepoznal vonja,
sumljiv, pritepen tujec bom, in ne bo ti prišlo na misel,
da sem jaz tisti, ki ga sleherni dan pričakuješ,
da bi mu s solzami v očeh odpustil lahkomiselne grehe.

Ker je tisto zgodba iz sanj, ena mnogih,
ki jih je nekdo v zanosu izustil in nas od tedaj vlečejo
kot obločne luči jate rib, da se zapletamo v mreže.
V resnici sva tujca, naučil sem se novega, nerazumljivega jezika,
naučil sovraštva do tebe, ki ni manjše od tvojega prezira.

Le spomin na rojstno hišo me še preganja
in ko se sklonim k zemlji, se mi orosijo roke
in zadržijo v čudni slabosti. Včasih te gledam,
kako cele dneve strmiš v daljavo, da bi me ugledal
na tisti poti, in mi je žal, da se bo izteklo drugače;
dediščino, ki mi pripada, bom zavojeval
in do zadnjega diha boš prepričan, da je prišla v roke tujcu.

Le zemlja, v katero bova slednjič strohnela, bo ista.
Vem, da je to malo za desetletja hrepenenja,
in včasih bi razgalil zapestje in si zarezal v žilo,
da bi ti pokazal tvojo kri, da bi tvoje stare oči
prepoznale njeno barvo,
od tod nenehno pripravljen nož v mojem žepu.

A vem, končalo se bo drugače,
nekoč boš s svojimi onemoglimi pestmi planil nad tujca,
ki si prisvaja tvoje črede in tvoja posestva,

in v obrambi ti bom prerezal žilo na vratu;
 in ko boš zazrt v moje oči zaslutil pravo zgodbo,
 ne bom zmogel odrešilne besede
 in se bo nadaljevalo večno molčanje krvi.

To je tisti molk, kot nam ga pošiljajo zvezde
 skozi goste plasti prostora in časa, molk,
 kot ga začutiš potopljen pod morsko gladino
 ali s prsti oprijet za skalo, pod katero zija prepad.
 Molk, ki ga najboljši tesnobno sledijo, vedoč,
 da bi z vsako izgovorjeno besedo odtavali še mnogo dlje,
 in zmotili tudi tisto drobno vez, ki nas ohranja pričujoče
 gluhemu času in slepim očem, ki zmorejo jokati,
 medtem ko njihove bele zenice ostajajo nesprenljivo suhe.

VEČERJA NA SENI

Večerjali smo na zastekljeni ladji, ki je križarila po Seni
 in z močnimi žarometi osvetljevala rečne bregove; orkester
 je preigral neke stare jazzovske melodije,
 natakariji so nam prinašali pladnje novih in novih jedi,
 da smo od vsake zmogli le še grizljaj ali dva zaradi degustacije,
 nato pa puščali, da so jih odnašali proč. Okorni od prebavljanja in jazza
 smo ogledovali Pariz z rečne perspektive,
 in kadar smo se spogledali, smo se zdeli kar nekam zadovoljni
 ob vsem vinu in razkošju, ki je bilo na voljo.
 Potem so žarometi ladje osvetlili mlad par,
 ki je objet slonel na mostu in z divjo željo strmeli
 v obložene mize. Kot v odgovor smo se vsi v ladji zastrmeli
 v njuni živi telesi in nikogar ni bilo,
 ki ne bi vroče želel narediti te zamenjave,
 se znajti na mostu v čutnem, ubogljivem telesu,
 čutiti srce, ki razbija, vlažno roko, ki drhti;
 potem je ladja spolzela pod mostom in ga pustila v temi,
 in vsi smo spoznali, da ne bomo mogli nikoli opraviti te zamenjave
 in bosta onadva s svojo mladostjo večno ostala na mostu
 in mi ukleščeni ob svojih mizah,
 in nam bo poslej vsak grizljaj manj v veselje
 in vsak požirek zgolj pozaba vsega, kar nikoli več ne bo.

O ARHEOLOGJI

Po propadu civilizacije bodo arheologi naslednjih
 sestavljali delčke naših lobanj v prvotne oblike,

in vse razsute bisere v prvotne nize,
 iz debeline vratnih vretenc bodo računali inteligenco,
 razpored zobovja jim bo govoril o naši veri v nadnaravno.
 Sleherni, ki ga bodo tisoče let po smrti
 njihova sita ločila od zemlje kot zgodnji krompir,
 sleherni, ki ga bodo tisoče let po smrti
 spet sprijela v celoto njihova lepila,
 bo imel možnost izvedeti jasne odgovore na iskanja,
 ki jih je brezuspešno sledil zaživa,
 ko so ga ves čas ovirali sloji mesa in kit,
 spolzke gube sluznic, črevesja in možganovine.
 Arheologija premeteno dopušča dialektično izginotje podrobnosti,
 redke usedline, ki ostanejo,
 pa strokovnjakom omogočajo izpeljavo velikih zaključkov
 jasnih slik, kot bi strmeli v dno skodelice za kavo,
 ko je že izhlapela zadnja kaplja tekočine
 in je slika mirna, kristalno čista, iz milijon pikslov,
 ki jih je mogoče drugega za drugim vstaviti v računalnik,
 potem pa tako ni več mogoč
 kakršenkoli ugovor.

LOV

Si moram kar priznati, spet se mi je zahotelo lova
 z dvocevko in šibrami,
 točno vem, kako bi sprožil na divjega petelina,
 pa nisem grob, ptiči se mi smilijo,
 ko letijo na jug,
 ženske se mi smilijo,
 ko se morajo nastavljati mornarjem, grobjanom,
 ki jih kar ob zidove ali ob lesene stopnice v vežah,
 ampak lōv me vleče, da bi kar zlezal v cev
 in se stisnil k šibram,
 po sprožitvi bi s čelom zadel v jelena,
 brez pomisljanja bi mu zapičil zobe v hrbet
 in stisnil, da bi zahrskalo in se ulilo od krvi,
 z nohti bi izgrebel srce košuti in zadavil njegove utripe,
 tudi lisice bi davil in jih zmagoslavno vrtel za repe
 kot obredni plesalec indijanskih zaklinjanj,
 ki se od nore rotacijske sile znajde v praznem vesolju
 pa ne, da bi se tam oziral za podobami bogov,
 brigajo me bogovi,
 samo roke bi raztegnil, tudi dlani in prste, vsakega posebej,
 in se pretegnil kot zadovoljen maček,

kot vesten uradnik nad bilančnim računom,
ki se na koncu leta ujame na tri decimalke natančno.

PESEM MOJI DOLINI

Rad bi izrekel besedo dolini,
v kateri sem živel življenje,
rad bi odkril pravo ime reki,
katere vodo sem pil ob sleherni žeji
in sem zato prepojen, del struge
kot staro, zraslo močvirje,
rad bi še enkrat čutil sonce v svojih slepih očeh;
starec sem in vem, svet je zgrajen iz mojih spominov,
samo njih se lahko oprimejo roke,
kadar omahujem na sprehodih ob reki,
stara drevesa in skale, ki so ostale na mestu,
to je neznanska moč, in hvaležno se jih oklenem,
potem se dolgo poslavljam kot vojak pred odhodom,
kajti vsak hip lahko trčim v zid ali padem v jamo,
ki je ni v mojih spominih,
in sem izgubljen
in hropem ime reke, ki je usahnila,
in kličem podrti drevesa, porušene hiše,
stari, izginuli svet,
brez njega sem le svoj blodni spomin,
razmočena otroška igrača, ki jo reka odloži na breg,
ko upade deževje
in se je tedne in mesece nihče ne dotakne,
ko pa nekoč nenadoma izgine,
bi bil vsak pripravljen priseči,
da je nikoli ni bilo.

TIGRI

Včasih tigre napade čudna bolezen,
brez razumljivega vzroka postanejo izbirčni pri lovu
na antilope, ko se poženejo za tropom,
ne namerijo več na najpočasnejšo žival,
da bi kar z najmanj truda prišli do hrane,
ampak se poženejo za najhitrejšo,
in če jim pobegne, ne odnehajo kot vsi zdravi tigrji,
ampak si zapomnijo njen vonj in njene stopinje,
potem jo zasledujejo, iščejo,
vse noči sanjajo o njeni hitrosti,
in ob jutrih je v njih čedalje več nezdravega gneva:

od podhranjenosti jim pešajo oči, dokler ne postane
 njihov pogled docela izkrivljen,
 in povsod vidijo le še svojo pobeglo žrtev,
 takrat obnorijo in ubijajo vse, kar dosežejo,
 dneve in noči traja njihov nori obred mesarjenja,
 če naletijo na pastirje, jim pobijejo cele črede živine,
 če jim uspe vdreti v koče domačinov,
 ostane za njimi le še smrt,
 njihova obsedenost traja, dokler ne obnemorejo in poginejo,
 njihovih izstradanih trupel si ne upa dotakniti nobena žival,
 domačini pa nanje nanosijo kamenja, da nastane velika gomila,
 okoli gomile zakurijo ognje in kurijo najmanj tri dni,
 samo tako izžgejo nevarno norost z obličja zemlje,
 da ne raztrosi v veter svojih smrtnih semen.

O UNIČENJU SVETA

Vem, stotine pesnikov v vsakem trenutku
 natančno prisluškuje zasukom sveta,
 na vseh kontinentih štiriindvajset ur dnevno
 zadržujejo dih,
 da bi pravočasno zaznali škripanje planetarnih razpok,
 hlipanje v globini duše, nezdravo šumenje srca,
 vsak bi rad prvi oznanil veliko novico
 in postal prerok katastrofe
 vsaj pet minut pred uničenjem sveta;

jaz pa čutim, kako me mineva želja
 po tovrstnem preroštvu
 in lahko z veseljem izgovarjam le še spomine,
 tiste najstarejše, pozabljene spomine,
 ki se zbudijo kot ukleta kraljična
 ob zvoku prave besede,
 in postanejo domači kot ženska koža,
 srce v prsih, topla kri,
 spomini na angele, ognjene meče,
 spomini na regratove lučke,
 tiste, ki jih otroški dih razseje po vsem svetu
 in so z njimi mogoča potovanja
 do najmehkejših dlani,
 dokler ne utihne sleherni glas,
 se zaprejo oči
 in ni zelo pomembno,
 če je to smrt.